

Dossier/Project: Goes West noordelijk plandeel
Datum: 19 december 2023
Naam adviseur: M. van Poecke
Verzonden aan: gemeente Goes
Bijlage:
Titel document: Transect-rapport 4945. Goes, Bankertstraat e.o. gemeente Goes (ZL). Archeologisch bureauonderzoek (BO) en inventariserend veldonderzoek (IVO), verkennende fase. Concept van 15 december

---

Planvorming

In de woonwijk Goes-West zijn veel verouderde woningen aanwezig die niet meer voldoen aan de eisen van deze tijd. De gemeente Goes heeft daarom in 2006 het Masterplan Goes-West vastgesteld. Hierin is de herstructureringsopgave vastgelegd. In het masterplan is Goes West verdeeld in verschillende deelgebieden.

Nu is het noordelijk plandeel aan de orde. Het omgevingsplan moet hiervoor gewijzigd worden. Het plandeel bevat de straten Bankertstraat, Evertsenstraat, Joost de Moorstraat, Jacob Catsstraat, Scheldestraat, Rommerswalestraat, Schengestraat, Couwervestraat en Westsingel. Het voornemen is om het plangebied, dat ongeveer 5 hectare groot is, opnieuw in te richten en de woningen te slopen en te vervangen door nieuwbouw. Vanuit de gemeente zal de (her)aanleg van de riolering gecoördineerd worden.

Ten behoeve van de procedure voor het nieuwe omgevingsplan is een ruimtelijke motivering opgesteld (Bureau Dhondt concept van 13 november 2023). Het noordelijk plandeel telt vier fasen. De ruimtelijke motivering is enkel van toepassing op de eerste drie fasen.

Conform de Omgevingswet zal de procedure 'Wijziging omgevingsplan' moeten worden doorlopen. In het kader daarvan is een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd, in de vorm van een archeologisch bureauonderzoek en een verkennend booronderzoek.

In opdracht van RWS projecten heeft Transect een archeologisch vooronderzoek uitgevoerd in het plangebied Goes West noordelijk plandeel. Transect heeft fase 4 meegenomen in het vooronderzoek.

Volgens het huidige Bestemmingsplan Goes West heeft het plangebied een dubbelbestemming waarde archeologie 2. De vrijstellingsgrenzen zijn 250 vierkante meter en 40 centimeter diep. Deze worden overschreden.

Op de gemeentelijke beleidskaart heeft het plangebied de volgende archeologische verwachting, van oud naar jong:

- hoge verwachting voor het Laagpakket van Wormer
- hoge verwachting voor het Hollandveen
- hoge verwachting voor het Laagpakket van Walcheren

Resultaten

In totaal zijn er 40 boringen gepland. Boring 19 werd niet gezet. De boringen zijn tot maximaal 4 meter onder maaiveld doorgezet, tot in de afzettingen van het Laagpakket van Wormer. Daarmee voldoet het onderzoek aan de *Regeling aanvullende richtlijnen voor archeologisch onderzoek in de Provincie Zeeland 2019*.

Er zijn geen duidelijke archeologische indicatoren aangetroffen. Wel werd in boring 36 een enkel fragment onbepaald bouwpuin aangetroffen, in boring 37 onbepaalde fragmenten bouwpuin, en in boring 39 enkele spikkels houtskool en een onbepaald fragment bouwpuin.

De afzettingen van het Laagpakket van Wormer zijn aangetroffen vanaf 2,7 meter tot 3,85 meter onder maaiveld (2,8 - 3,8 m -NAP). De top bestaat uit klei met resten van riet. Het gaat om wadafzettingen die afgezet zijn onder natte omstandigheden. Bewoning was hier niet goed mogelijk.

Hierop ligt een pakket Hollandveen, behalve in de noordwestelijke hoek. Daar ligt de geulinversierug, zoals verwacht op basis van het bureauonderzoek. In een aantal boringen heeft het veen een compacte, veraarde top. Volgens de boorstaten is de top erosief of abrupt. Centraal in het plangebied (fase 4 meegerekend), en in de zuidelijke rand van het plangebied, ligt de top van het veen op circa 2 meter onder NAP, ofwel ongeveer 2 meter onder maaiveld. Het veenpakket is daar, voor zover bekend, 120 tot 130 cm dik. In boring 32 en 33 werd niet tot onder het veen geboord, daar is de dikte niet bekend. In het westelijk deel van het plangebied ligt het veen dieper, tussen 2,66 en 3,05 meter onder NAP. Het veen heeft daar een dikte van 50 a 70 cm. In het oostelijk deel van het plangebied ligt de top van het veen op wisselende diepte. Wanneer de top dieper ligt, dan is het veenpakket dunner. In de zuidrand ligt een dikker veenpakket (140 cm), met een top op 1,99 m -NAP. Op basis van deze boorgegevens lijkt het er op dat de oorspronkelijke top van het veen op ongeveer 2 meter onder NAP ligt, wat gelijkvalt met 2 meter onder maaiveld. Centraal en langs de zuidrand van het plangebied is het veen in enkele boringen intacter dan in de westelijke en oostelijke kant. De bovengrens van het veen wordt telkens als 'abrupt' of 'erosief' beschreven, dus het is niet duidelijk of het veen oorspronkelijk hoger lag dan 2 meter onder NAP.

Het veen wordt afgedekt door afzettingen van het Laagpakket van Walcheren. Dit zijn vooral getijde afzettingen. In het noordwestelijke deel van het plangebied gaat het om een geulvulling.

Op de getijde afzettingen is bewoning mogelijk in de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. Uit de boringen blijkt dat het oorspronkelijke maaiveld van de getijden afzettingen is verdwenen. De top van de getijdenafzettingen ligt op 0,4 tot 1,3 meter onder maaiveld (0,3 - 1,2 m - NAP). De oorspronkelijke top van de getijdenafzettingen is waarschijnlijk opgenomen in de ophooglaag, tijdens het bouwrijp maken van de wijk in de jaren 50 van de vorige eeuw. De geulvulling is wat ouder, daar is bewoning mogelijk vanaf de tweede helft van de Vroege Middeleeuwen (725 AD). De top van de geulafzettingen ligt op 0,45 - 0,55 m -MV (0,3 tot 0,5 m -NAP).

Op de historische kaarten van 1650 en 1750 is het plangebied leeg. In het noordoostelijk deel van het plangebied (fase 4), langs de Westsingel, raakt het plangebied de buitenzijde van de vesting. Hier zijn ophogingslagen mogelijk, uit de tijd van de aanleg van de vesting.

Op het Kadastrale Minuutplan uit 1811 - 1832 is in het noordwestelijk deel bebouwing aangeduid, net als in het noordoostelijk deel langs de Westsingel. Deze bebouwing is nog zichtbaar op de topografische kaart uit 1925.

Op de afzettingen van het Laagpakket van Walcheren ligt een ophooglaag uit de jaren 50 van de vorige eeuw. Deze is 30 tot 50 cm dik.

Transect komt tot de volgende verwachting:

- Voor het Laagpakket van Wormer is de verwachting laag. De natte omstandigheden maakten bewoning onmogelijk. Er werd geen intacte hogere zandrug aangetroffen.
- De verwachting voor het Hollandveen blijft hoog voor de zone met een intacte veraarde top. Voor het overige deel van het plangebied wordt de verwachting voor het Hollandveen bijgesteld naar laag.
- De verwachting voor het Laagpakket van Walcheren is laag door het ontbreken van een oude cultuurlaag.

Het advies van Transect is om in de zone met het Hollandveen met een hoge verwachting de bouwwerkzaamheden archeologievriendelijk uit te voeren conform de 'handleiding Archeologievriendelijk bouwen' van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed van 2016. Als dat niet mogelijk is, en de bouwwerkzaamheden gaan dieper dan de top van het veen, dan is het advies om een Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven uit te laten voeren.

Advies

Het onderzoek door Transect geeft voldoende beeld van de archeologische verwachting van het gebied om een advies te kunnen geven. Het advies van Transect wordt niet volledig gevolgd.

- De archeologische verwachting voor de afzettingen van het Laagpakket van Wormer kan bijgesteld worden naar laag. De top van deze afzettingen ligt op 2,8 tot 3,8 m onder NAP.
- De archeologische verwachting voor het Hollandveen wordt deels bijgesteld naar laag, en blijft deels hoog, namelijk daar waar het veen intact lijkt. De top van het intacte veen ligt op 1,87 a 2,0 meter onder NAP. Daar zijn resten van bewoning mogelijk uit de late ijzertijd - Romeinse tijd. Op basis van de boorstaten kunnen drie clusters aangeduid worden met een hoge verwachting. Deze zijn aangeduid op bijgaande advieskaart. Deze advieskaart wijkt enigszins af van de advieskaart zoals Transect heeft opgenomen in het concept rapport. Transect benoemt een zone, middenover het westelijk en centraal deel van het plangebied, waar Hollandveen met een intacte veentop aanwezig is. De boorstaten ondersteunen deze conclusie niet goed. In het westelijk deel heeft het veen, conform de boorstaten, telkens een erosieve top. De top van het veen ligt lager, en het veenpakket is dunner ten opzichte van het veen dat in de centrale boringen werd aangetroffen. Dat wijst er op dat het veen in het westelijk deel deels geërodeerd werd.

- De archeologische verwachting voor het laagpakket van Walcheren wordt deels bijgesteld naar laag wegens het ontbreken van een cultuurlaag en archeologische indicatoren. De verwachting blijft hoog in twee zones waar resten van bebouwing uit de nieuwe tijd en ophooglagen van de aanleg van de vesting mogelijk zijn. Deze twee zones zijn aangeduid op bijgaande advieskaart. Transect benoemt die hoge verwachting niet. De boringen op deze locaties geven geen uitsluitsel of de archeologische waarde wel of niet gehandhaafd kan blijven. In de drie boringen is wel onbestemd bouwpuin aangetroffen (driemaal) en houtskoolspikkels (eenmaal). De resten zijn mogelijk direct onder de moderne bouwvoor.

Voor de zones met Hollandveen met een hoge verwachting is het primaire advies om geen graafwerkzaamheden uit te voeren die dieper gaan dan 1,8 meter onder NAP.

Met oog op de aan te leggen riolering is dat wellicht niet haalbaar. In dat geval is het advies om archeologische begeleiding uit te laten voeren in de zone, aangeduid op bijgaande advieskaart.

Het advies is om de archeologische begeleiding te benutten om de verwachting van de getijde afzettingen van Walcheren te verifiëren.

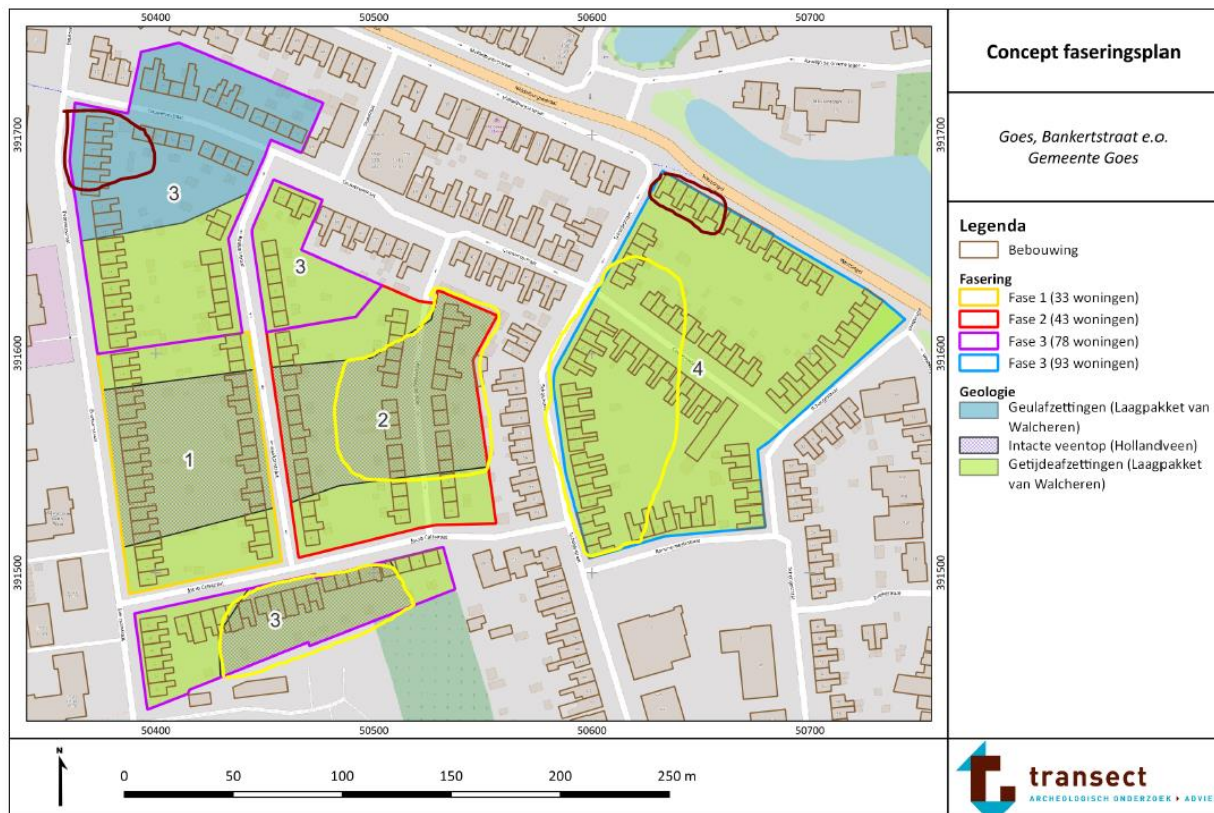
Voor de verdere inrichting van de wijk zullen sloopwerkzaamheden nodig zijn. Zolang deze niet dieper gaan dan 1,5 meter onder maaiveld is verder geen archeologisch onderzoek nodig, behalve in de twee zones waar resten uit de nieuwe tijd verwacht worden.

Voor de twee zones met bebouwing uit de Nieuwe Tijd is het advies om archeologische begeleiding uit te laten voeren tijdens de aanleg van de riolering en/of de sloop van de huidige bebouwing, om de precieze ligging en waarde van eventuele resten uit de Nieuwe Tijd te bepalen.

Dan geldt nog dit:

Ook daar waar tijdens vooronderzoek geen behoudenswaardige archeologische vindplaatsen zijn aangetroffen, kunnen er toch archeologische grondsporen of vondsten verborgen zijn die in de uitvoeringsfase van toekomstige graafwerkzaamheden aan het licht komen. Voor dergelijke vondsten is er een meldingsplicht op grond van artikel 5.10 van de Erfgoedwet (2016). Het advies is om de meldingsplicht als voorwaarde op te nemen in de omgevingsvergunning, of als dat aan de orde is, in het uitvoeringsbestek.

Bijlage zie volgende pagina

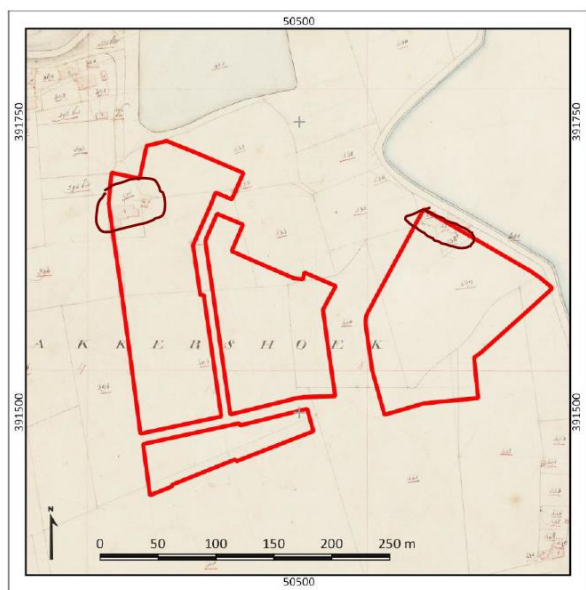

Aangepaste advieskaart (op basis van advieskaart Transect).

Gele en bruine zones: archeologische begeleiding graafwerkzaamheden.

Gele zones: vermoedelijk intact veen op circa 1,87 - 2,00 meter -NAP.

Bruine zones: vermoedelijke locatie bebouwing Nieuwe Tijd direct onder moderne bouwvoor, zie ook hieronder

Figuur 4: Het plangebied (rood omlijnd) op het Kadastrale Minuutplan uit 1811-1832 (bron: beeldbank.cultureelerfgoed.nl).